

**KOMENDA GŁÓWNA
PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ
Biuro Szkolenia**

**ZASADY ORGANIZACJI SZKOLEŃ
Z ZAKRESU RATOWNICTWA WYSOKOŚCIOWEGO
REALIZOWANEGO PRZEZ
PAŃSTWOWĄ STRAŻ POŻARNĄ
ORAZ UZYSKIWANIA STOPNI INSTRUKTORSKICH
W RATOWNICTWIE WYSOKOŚCIOWYM**

Warszawa 2006

Warszawa, dnia 22 maja 2006 r.

I. Organizacja szkoleń

1. Ustalenie zasad szkolenia z zakresu ratownictwa wysokościowego realizowanego przez Państwową Straż Pożarną ma na celu: uporządkowanie systemu szkoleń, wskazanie podmiotów uprawnionych do ich organizacji oraz ustalenie zakresu szkoleń.
2. Szkolenie członków Specjalistycznej Grupy Ratownictwa Wysokościowego (SGRW), związane z uzyskiwaniem uprawnień, oparte jest o aktualne programy szkolenia zatwierdzone przez Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej.
3. Ustala się następujące rodzaje szkoleń z zakresu ratownictwa wysokościowego realizowanego przez Państwową Straż Pożarną:
 - a) kurs wstępny, obejmujący 64 godziny;
 - b) kurs podstawowy, obejmujący 72 godziny;
 - c) kurs śmigłowcowy cz. I, obejmujący 42 godziny;
 - d) kurs śmigłowcowy cz. II, obejmujący 23 godziny.
4. Celem kursu wstępnego jest zapoznanie strażaków ratowników z technikami alpinistycznymi wykorzystywanymi w ratownictwie wysokościowym realizowanym przez Państwową Straż Pożarną.
5. Celem kursu podstawowego jest zapoznanie strażaków ratowników ze sprzętem i technikami ratowniczymi wykorzystywanymi w ratownictwie wysokościowym (bez użycia śmigłowca) oraz przygotowanie do realizacji zadań w ramach specjalistycznych grup ratownictwa wysokościowego Państwowej Straży Pożarnej.
6. Celem kursu śmigłowcowego cz. I jest przygotowanie ratowników do współpracy ze śmigłowcem, a w tym do przygotowania lądowiska, przyjęcia śmigłowca, przygotowania śmigłowca do działań, desantu różnymi technikami, działań technikami alpinistycznymi pod pokładem śmigłowca, działań z wykorzystaniem wciągarki.
7. Celem kursu śmigłowcowego cz. II jest przygotowanie ratownika do pełnienia funkcji operatora śmigłowca.
8. Kurs wstępny z zakresu ratownictwa wysokościowego realizują przede wszystkim szkoły Państwowej Straży Pożarnej i wytypowane ośrodki szkolenia w komendach wojewódzkich Państwowej Straży Pożarnej,

posiadające niezbędny sprzęt i obiekty do ćwiczeń, pozwalające na pełną realizację programu kursu. Dopuszcza się prowadzenie kursów przez inne podmioty, pod warunkiem spełnienia takich samych wymogów, jakie stawiane są szkołom i ośrodkom szkolenia Państwowej Straży Pożarnej.

9. Inne podmioty, o których mowa w pkt. 8 zwracają się do biura właściwego do spraw szkolenia Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej z wnioskiem, o wyrażenie zgody na organizację kursów wstępnych w danym roku szkoleniowym. Do wniosku zainteresowany podmiot dołącza informację o wyposażeniu bazy szkoleniowej oraz wykaz kadry szkoleniowej wraz z opisem doświadczenia w zakresie prowadzenia przedmiotowych kursów.
10. Kurs podstawowy, kurs śmigłowcowy cz. I i II prowadzą szkoły Państwowej Straży Pożarnej i wytypowane ośrodki szkolenia w komendach wojewódzkich Państwowej Straży Pożarnej, posiadające niezbędny sprzęt i obiekty do ćwiczeń, pozwalające na pełną realizację programu kursu.
11. Po ukończeniu „Kursu podstawowego z zakresu ratownictwa wysokościowego realizowanego przez Państwową Straż Pożarną” z wynikiem pozytywnym, absolwent otrzymuje tytuł „Młodszego ratownika wysokościowego kserg” oraz „Książeczkę ratownika wysokościowego kserg”, wg wzoru zawartego w „Wytycznych do organizacji ratownictwa wysokościowego w Krajowym Systemie Ratowniczo - Gaśniczym”.
12. Po ukończeniu „Kursu śmigłowcowego z zakresu ratownictwa wysokościowego realizowanego przez Państwową Straż Pożarną cz. I” z wynikiem pozytywnym, absolwent otrzymuje tytuł „Ratownika wysokościowego kserg” oraz odpowiedni wpis do „Książeczki ratownika wysokościowego kserg”.
13. Po ukończeniu „Kursu śmigłowcowego z zakresu ratownictwa wysokościowego realizowanego przez Państwową Straż Pożarną cz. II” z wynikiem pozytywnym, absolwent otrzymuje tytuł „Starszego ratownika wysokościowego kserg” oraz odpowiedni wpis do „Książeczki ratownika wysokościowego kserg”.
14. Wymagania stawiane kadrze dydaktycznej prowadzącej zajęcia na kursie określają programy.
15. Rekomendowani instruktorzy innych podmiotów, posiadający odpowiednią wiedzę i umiejętność z merytorycznego zakresu kursu, mogą prowadzić zajęcia na „Kursie wstępnym z zakresu ratownictwa wysokościowego realizowanego przez Państwową Straż Pożarną” po uzyskaniu akceptacji biura właściwego do spraw szkolenia Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej.
16. Biuro właściwe do spraw szkolenia Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej każdego roku przeprowadza weryfikację instruktorów ratownictwa wysokościowego kserg, której pozytywne zaliczenie jest warunkiem

dopuszczenia instruktora do prowadzenia zajęć dydaktycznych, podczas kursów ratownictwa wysokościowego w roku następnym. Lista instruktorów dopuszczonych do prowadzenia zajęć jest ogłaszana do końca roku poprzedzającego rok szkoleniowy.

17. Warunki przyjęcia na kursy określają programy.
18. Kursy należy realizować z zachowaniem zasad bezpieczeństwa określonych w odrębnych przepisach.
19. W kursach z zakresu ratownictwa wysokościowego mogą uczestniczyć strażacy ratownicy OSP, na podstawie skierowania na kurs od zarządu Ochotniczej Straży Pożarnej, potwierdzonego przez właściwy organ gminy, po spełnieniu wymagań stawianych strażakom Państwowej Straży Pożarnej. Przy kierowaniu strażaków ratowników OSP na kursy, zamiast kwalifikacji pożarniczych przewidzianych dla strażaków Państwowej Straży Pożarnej, wymaga się ukończenia szkolenia podstawowego dla strażaków ratowników OSP lub spełnienie równorzędnych wymagań. Ponadto wymaga się ukończenia szkolenia pierwszej pomocy medycznej dla ratowników kserg, a także przedstawienia zaświadczenia lekarskiego stwierdzającego możliwość udziału w działaniach ratowniczych oraz ważnego ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków.
20. W kursach z zakresu ratownictwa wysokościowego mogą również uczestniczyć osoby spoza Państwowej Straży Pożarnej, na podstawie zawartych porozumień lub jednorazowej zgody organizatora kursu, po spełnieniu wymagań stawianych strażakom Państwowej Straży Pożarnej. Przy kierowaniu tych osób na kursy nie wymaga się kwalifikacji pożarniczych. Wymaga się natomiast ukończenia szkolenia pierwszej pomocy medycznej dla ratowników kserg, a także przedstawienia zaświadczenia lekarskiego stwierdzającego możliwość udziału w kursie oraz ważnego ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków. Absolwentom tym wydaje się zaświadczenie o odbyciu i ukończeniu szkolenia.
21. Wpisów do „Książeczki ratownika wysokościowego kserg” potwierdzających uzyskanie tytułów „Młodszego ratownika wysokościowego kserg”, „Ratownika wysokościowego kserg” oraz „Starszego ratownika wysokościowego kserg” dokonuje organizator kursu.

II. Zasady uzyskiwania stopni instruktorskich

1. Wprowadza się dwa tytuły instruktorskie:
 - a) Instruktor ratownictwa wysokościowego ksrq;
 - b) Starszy Instruktor ratownictwa wysokościowego ksrq.
 2. Warunkiem przystąpienia do egzaminu na tytuł „Instruktora ratownictwa wysokościowego ksrq” jest:
 - a) posiadanie tytułu starszego ratownika wysokościowego ksrq co najmniej 3 lata oraz potwierdzona przez właściwego kierownika jednostki organizacyjnej Państwowej Straży Pożarnej działalność w tym okresie w ramach specjalistycznej grupy ratownictwa wysokościowego;
 - b) ukończenie kursu taternictwa jaskiniowego oraz kursu wspinaczki skalnej z własną protekcją lub równorzędnego, zgodnie z programami szkoleń PZA, przeprowadzonych przez inne podmioty;
 - c) posiadanie przygotowania w zakresie metodyki nauczania;
 - d) mianowanie na stałe w Państwowej Straży Pożarnej;
 - e) skierowanie na egzamin przez właściwego kierownika jednostki organizacyjnej Państwowej Straży Pożarnej, w formie wniosku egzaminacyjnego składanego do dyrektora biura właściwego do spraw szkolenia Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej. Wzór wniosku stanowi załącznik Nr 1 do Zasad;
 - f) napisanie, po złożeniu wniosku, pracy instruktorskiej na jeden z 5 zaproponowanych przez komisję egzaminacyjną tematów, związanych z ratownictwem wysokościowym oraz uzyskanie z niej pozytywnej oceny. Praca instruktorska powinna zostać złożona do biura właściwego do spraw szkolenia Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej, co najmniej 30 dni przed egzaminem. Oceny pracy dokonuje komisja egzaminacyjna;
 - g) zaliczenie testu sprawnościowego, o którym mowa w pkt 25 „Wytycznych do organizacji ratownictwa wysokościowego w krajowym systemie ratowniczo - gaśniczym”.
 3. Dyrektor biura właściwego do spraw szkolenia Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej dokonuje oceny wniosku pod względem formalnym.
 4. Termin egzaminu ustala dyrektora biura właściwego do spraw szkolenia Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej.
 5. Egzamin przeprowadza komisja egzaminacyjna powoływana przez Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej. W skład tej komisji wchodzi między innymi przedstawiciele biura właściwego do spraw szkolenia Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej oraz co najmniej 4 starsi instruktorzy ratownictwa wysokościowego ksrq.
-

6. Egzamin przeprowadzany jest w trakcie 5 dniowej sesji szkoleniowo - egzaminacyjnej, podczas której organizowane są zajęcia doskonalące z zakresu metodyki prowadzenia zajęć podczas kursów ratownictwa wysokościowego.
7. Egzamin składa się z dwóch części:
 - a) część I w formie testu wiedzy oraz pracy pisemnej,
 - b) część II polegającej na obronie pracy instruktorskiej, na przeprowadzeniu wykładu na zadany temat, wykonaniu zadań praktycznych (techniki alpinistyczne, wspinaczkowe, jaskiniowe, ratownicze), przeprowadzeniu instruktażu, kierowaniu działaniem ratowniczym SGRW.
8. Zadania praktyczne, zadania egzaminacyjne do testu wiedzy, pytania do pracy pisemnej oraz tematy wykładów opracowuje komisja egzaminacyjna, a zatwierdza dyrektor biura właściwego do spraw szkolenia Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej.
9. Test wiedzy składa się z nie więcej niż 50 zadań wielokrotnego wyboru z czterema odpowiedziami zawierającymi 3 dystraktory.
10. Za każde prawidłowo rozwiązane zadanie ustala się jednakową liczbę punktów. Wynik testu uznaje się za pozytywny, jeżeli zadający uzyska co najmniej 90% ogólnej sumy punktów możliwych do uzyskania w teście.
11. Pracę pisemną z części I egzaminu uznaje się za napisaną poprawnie lub niepoprawnie.
12. Warunkiem dopuszczenia do części II egzaminu jest uzyskanie wyniku pozytywnego z testu wiedzy oraz pracy pisemnej.
13. Obrona pracy instruktorskiej kończy się wynikiem pozytywnym lub negatywnym.
14. Zadania praktyczne ocenia się jako wykonane poprawnie albo niepoprawnie.
15. Warunkiem zdania części II egzaminu jest poprawne wykonanie wszystkich elementów tego egzaminu, określonych w pkt 7 b).
16. Warunkiem zdania egzaminu na stopień „Instruktora ratownictwa wysokościowego ksrg” jest uzyskanie wyniku pozytywnego z obydwu części egzaminu.
17. Do zadań komisji egzaminacyjnej podczas sesji szkoleniowo - egzaminacyjnej należy w szczególności:
 - a) przeprowadzenie egzaminu;
 - b) ocena egzaminu.

18. Z przeprowadzonego egzaminu komisja egzaminacyjna sporządza protokół zawierający skład Komisji i wyniki egzaminu oraz podpisy członków Komisji. Załączniki do protokołu stanowią:
- a) wnioski;
 - b) prace instruktorskie;
 - c) testy wiedzy;
 - d) prace pisemne;
 - e) dokumentacja z przebiegu części II egzaminu;
 - f) dokumentacja dodatkowa według uznania Komisji.
19. Na podstawie wyniku przeprowadzonego egzaminu przewodniczący komisji egzaminacyjnej występuje z wnioskiem do Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej o nadanie tytułu „Instruktora ratownictwa wysokościowego ksrg”.
20. Nieprzystąpienie do egzaminu w wyznaczonym terminie, bez uzasadnionej przyczyny uważa się za odstąpienie od egzaminu.
21. Ponowne przystąpienie do egzaminu wymaga złożenia nowego wniosku, chyba że nieprzystąpienie do egzaminu nastąpiło z uzasadnionej przyczyny.
22. W przypadku nieprzystąpienia do egzaminu z uzasadnionej przyczyny wnioskodawca przystępuje do egzaminu w kolejnym terminie na ogólnych zasadach.
23. Strażak, który nie zaliczył egzaminu instruktorskiego, ma prawo ponownie przystąpić do egzaminu na ogólnych zasadach.
24. Dokumentem potwierdzającym uzyskanie tytułu „Instruktora ratownictwa wysokościowego ksrg” jest zaświadczenie, którego wzór stanowi załącznik Nr 2 do Zasad.
25. Zaświadczenie wydaje Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej.
26. Warunkiem uzyskania tytułu „Starszego instruktora ratownictwa wysokościowego ksrg” jest:
- a) złożenie wniosku, według wzoru stanowiącego załącznik Nr 3 do Zasad, o nadanie tytułu „Starszego instruktora ratownictwa wysokościowego ksrg”, do dyrektora biura właściwego do spraw szkolenia Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej;
 - b) co najmniej 2 letni staż pracy jako instruktor ratownictwa wysokościowego ksrg”;
 - c) udział w realizacji minimum 3 kursów śmigłowcowych, pod nadzorem starszego instruktora ratownictwa wysokościowego ksrg, wykonując zadania określone przez instruktora prowadzącego kurs, uzyskanie pozytywnych ocen instruktora prowadzącego w oparciu o arkusze

„Oceny instruktora” opracowywane w trakcie każdego kursu. Wzór „Oceny instruktora” określa załącznik Nr 4;

- d) udokumentowana czynna działalność instruktorska;
 - e) posiadanie przygotowania w zakresie metodyki nauczania
 - f) napisanie pracy instruktorskiej na jeden z 5 zaproponowanych tematów związanych z ratownictwem wysokościowym z użyciem śmigłowca oraz pozytywna ocena z jej obrony przed Komisją.
27. Dyrektor biura właściwego do spraw szkolenia Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej dokonuje oceny wniosku pod względem formalnym.
28. Do zadań komisji egzaminacyjnej należy w szczególności przygotowanie tematów prac oraz ocena prac i przeprowadzenie ich obrony.
29. Na podstawie oceny z obrony pracy oraz w oparciu o dokumentację, o której mowa w pkt 26 ppkt. a) - e) przewodniczący Komisji występuje z wnioskiem do Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej o nadanie tytułu „Starszego instruktora ratownictwa wysokościowego ksrgr”.
30. Nieprzystąpienie do obrony pracy w wyznaczonym terminie bez uzasadnionej przyczyny, uważa się za odstąpienie od ubiegania się o uzyskanie stopnia.
31. Ponowne przystąpienie do obrony wymaga złożenia nowego wniosku, chyba że nieprzystąpienie do niej nastąpiło z uzasadnionej przyczyny.
32. W przypadku nieprzystąpienia do obrony z uzasadnionej przyczyny, wnioskodawca przystępuje do niej w kolejnym terminie.
33. Strażak, który nie obronił pracy, ma prawo ponownie przystąpić do obrony na ogólnych zasadach.
34. Dokumentem potwierdzającym uzyskanie tytułu „Starszego instruktora ratownictwa wysokościowego ksrgr” jest zaświadczenie, którego wzór stanowi załącznik Nr 5 do Zasad.
35. Zaświadczenie wydaje Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej.
36. Wpisów do „Książeczki ratownika wysokościowego ksrgr” potwierdzających uzyskanie tytułów „Instruktora ratownictwa wysokościowego ksrgr” oraz „Starszego instruktora ratownictwa wysokościowego ksrgr” dokonuje dyrektor biura właściwego do spraw szkolenia Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej na podstawie wydanych zaświadczeń.

III. Doskonalenie zawodowe

1. Doskonalenie zawodowe dla strażaków Państwowej Straży Pożarnej, członków SGRW realizowane jest zgodnie z „Wytycznymi do organizacji ratownictwa wysokościowego w Krajowym Systemie Ratowniczo - Gaśniczym”.
2. Strażacy, którzy ukończyli kurs wstępny mogą brać udział w doskonaleniu, o którym mowa w pkt 1, w zakresie posiadanej wiedzy i umiejętności nabytych w jego realizacji.

IV. Przepisy końcowe

1. Strażacy, którzy w dniu wejścia w życie niniejszych „Zasad”, posiadają tytuły w ratownictwie wysokościowym zachowują je zgodnie z poniższymi regułami:
 - a) Młodszy ratownik wysokościowy Państwowej Straży Pożarnej – Młodszy ratownik wysokościowy kserg;
 - b) Ratownik wysokościowy Państwowej Straży Pożarnej – Starszy ratownik wysokościowy kserg;
 - c) Instruktor ratownictwa wysokościowego Państwowej Straży Pożarnej – Starszy instruktor ratownictwa wysokościowego kserg.
2. W stosunku do strażaków, o których mowa w pkt 1, za datę uzyskania tytułów Młodszy ratownik wysokościowy kserg, Starszy ratownik wysokościowy kserg, Starszy instruktor ratownictwa wysokościowego kserg uważa się datę uzyskania tytułów odpowiednio Młodszy ratownik wysokościowy Państwowej Straży Pożarnej, Ratownik wysokościowy Państwowej Straży Pożarnej oraz Instruktor ratownictwa wysokościowego Państwowej Straży Pożarnej.
3. Traci moc „Program szkolenia w zakresie ratownictwa wysokościowego prowadzonego przez jednostki ratowniczo – gaśnicze Państwowej Straży Pożarnej” z dnia 23 lipca 1993 roku.

....., dnia.....r.

**Dyrektor
Biura właściwego do spraw
szkolenia
Komendy Głównej
Państwowej Straży Pożarnej**

WNIOSEK EGZAMINACYJNY

1.
(stopień, imię i nazwisko, miejsce pełnienia służby)

2.
(data i miejsce uzyskania tytułu starszego ratownika wysokościowego ksrg)

3. Ukończone szkolenia doskonalące w zakresie technik wspinaczkowych i jaskiniowych (podać jakie)
.....
.....
.....
.....

4. Staż w grupie ratownictwa wysokościowego Państwowej Straży Pożarnej (lata).....

5. Syntetyczny opis osiągnięć i zadań realizowanych w ramach grupy (np. dowodzenie akcjami, organizacja szkoleń doskonalących, udział w zawodach)
.....
.....
.....
.....
.....

wnosi o egzamin na tytuł „Instruktora ratownictwa wysokościowego ksrg”

.....
(podpis)

Potwierdzam dane zawarte w pkt. 1 - 5 i kieruję Pana/Panią na egzamin na tytuł „Instruktora ratownictwa wysokościowego ksrg”

.....
Kierownik jednostki organizacyjnej
Państwowej Straży Pożarnej

Załączniki:

Kopie posiadanych zaświadczeń oraz ramowych programów szkoleń wymienionych w pkt. 3

.....
(pieczęć podłużna)

ZAŚWIADCZENIE

.....
imię (imiona) i nazwisko

urodzone..... dnia r.

w woj.

uczestniczył..... w okresie od r. do r.

w egzaminie dla „Instruktorów ratownictwa wysokościowego ksrg”

przeprowadzonym w

i

uzyskał(a) tytuł

„Instruktora ratownictwa wysokościowego ksrg”

....., dnia r.
(miejsowość)

Komendant Główny
Państwowej Straży Pożarnej

.....
(pieczęć, podpis)

Nr

....., dnia.....r.

**Dyrektor
Biura właściwego do spraw
szkolenia
Komendy Głównej
Państwowej Straży Pożarnej**

**WNIOSEK O NADANIE TYTUŁU „STARSZEGO INSTRUKTORA RATOWNICTWA
WYSOKOŚCIOWEGO KSRG”**

1.
(stopień, imię i nazwisko, miejsce pełnienia służby)

2.
(data i miejsce uzyskania tytułu starszego ratownika wysokościowego ksrgr)

3. Udział w kursach śmigłowcowych jako instruktor (rok i miejsce organizacji kursu)
.....
.....
.....
.....

4. Staż instruktorski (data uzyskania tytułu „Instruktora ratownictwa wysokościowego ksrgr”).....

5. Udokumentowanie czynnej działalności instruktorskiej (publikacje, szkolenia doskonalące na rzecz jednostki, udział w konferencjach, seminariach itp.)
.....
.....
.....
.....

wnosi o nadanie tytułu „Starszego instruktora ratownictwa wysokościowego ksrgr”

.....
(podpis)

Potwierdzam dane zawarte w pkt. 1 - 5 i kieruję Pana/Panią na egzamin na tytuł „Starszego instruktora ratownictwa wysokościowego ksrgr”

.....
Kierownik jednostki organizacyjnej
Państwowej Straży Pożarnej

Arkusz oceny instruktora

1. Dane o kursie:

- a) organizator kursu
- b) rodzaj kursu
- c) termin realizacji kursu.....
- d) liczba uczestników
- e) rodzaj śmigłowca

2. Rodzaje realizowanych zadań

.....
.....
.....
.....
.....

3. Ocena opisowa wykonania poszczególnych zadań

.....
.....
.....
.....
.....

4. Ocena końcowa sporządzona przez instruktora prowadzącego, o przygotowaniu kandydata do prowadzenia zajęć podczas kursu śmigłowcowego

.....
.....
.....
.....
.....

.....
(podpis)
Instruktor prowadzący

.....
(podpis)
Organizator kursu

.....

(pieczęć podłużna)

Z A Ś W I A D C Z E N I E

.....

imię (imiona) i nazwisko

urodzone..... dnia r.

w woj.

spełnił wymagania stawiane starszym instruktorom ratownictwa wysokościowego
ksrg oraz obronił pracę instruktorską

i

uzyskał(a) tytuł

„Starszego instruktora ratownictwa wysokościowego ksrg”

....., dnia r.

(miejsowość)

**Komendant Główny
Państwowej Straży Pożarnej**

.....

(pieczęć, podpis)

Nr